

Interpellasjon Høylandet AP – Politisk bidrag til kommunens innsparinger

Høylandet kommune står i en krevende omstilling. I slike perioder er det avgjørende med godt lederskap – både administrativt og politisk. Kommunestyrets rolle er å utøve det politiske lederskapet, og det ansvaret må vi ta på største alvor.

Det er viktig å ha et faktabasert grunnlag i denne diskusjonen. Tall fra administrasjonen viser at Høylandet kommune bruker nøkternt med midler på politisk styring. I 2024 var kostnaden 1,8 millioner kroner – en reduksjon på over 500.000 kroner, tilsvarende rundt 20 % fra året før. Også korrigert for valgår er dette en tydelig nedgang. Sammenlignet med andre kommuner ligger vi lavt.

I Interpellasjonen fra Høylandet AP står det at det ble etablert en 10% stilling for varaordfører i en tidligere valgperiode. Det riktige er at det i 2017 ble vedtatt en økning for varaordfører sin stilling fra 5% til 10% mens ordfører økte sin stilling fra 90% til 100%. Denne økningen fikk virkning fra 1.1.18.

Vi har over tid også gjort strukturelle grep:

- Reduksjon i antall kommunestyrerepresentanter fra 19 til 15
- Forenkling av politisk struktur
- Moderat nivå på godtgjørelser

Det er derfor ikke slik at politisk nivå er et område med stort innsparingspotensial.

Jeg har forståelse for interpellasjonen fra AP og ønsket om at også det politiske nivået skal bidra i en krevende økonomisk situasjon. Samtidig mener jeg det er viktig å understreke følgende:

Politisk arbeid i Høylandet skjer i praksis allerede på et lavt godtgjøringsnivå. Ytterligere reduksjoner vil ha begrenset økonomisk effekt, men kan få uheldige konsekvenser.

For det første kan det påvirke rekrutteringen til politiske verv. Lav eller ingen godtgjøring vil i større grad favorisere personer med fleksible jobber og god økonomi. Det kan svekke mangfoldet i kommunestyret.

For det andre handler godtgjøring også om ansvar. Politisk lederskap innebærer krevende beslutninger og stort ansvar for kommunens utvikling.

For det tredje må vi huske at kommunestyrets oppgave ikke bare er omstilling – men også utvikling. Dersom vi blir for opptatt av kutt og interne prosesser, risikerer vi å bli for introverte. Vi må samtidig jobbe aktivt med utvikling, samarbeid og å skape nye muligheter for kommunen.

Utfordringsbildet vi står i handler ikke først og fremst om penger, men om demografi, kompetanse og tilgang på arbeidskraft. Dette er en strukturell utfordring som ikke kan løses med enkle kutt – heller ikke på politisk nivå.

Derfor mener jeg at fokus framover bør være:

- Hvordan vi organiserer det politiske arbeidet best mulig
- Hvordan vi styrker det strategiske arbeidet i kommunestyret
- Hvordan vi legger til rette for både omstilling og utvikling

Jeg deler også vurderingen som ble løftet i forrige møte (Jon Arne Grongstad – AP) om at vi må bruke mer tid på strategiske spørsmål og mindre på enkeltsaker. Dette vil jeg følge opp i resten av perioden.

Avslutningsvis vil jeg foreslå at vi, som tidligere avtalt, får utarbeidet en egen sak om framtidig organisering av politisk lederskap i Høylandet kommune. Denne bør omfatte:

- Struktur
- Godtgjørelser
- Arbeidsform og møtefrekvens
- Hvordan vi styrker det strategiske arbeidet

Dette vil gi oss et bedre grunnlag for å gjøre helhetlige og framtidsrettede vurderinger – i stedet for enkelttiltak nå.

Spørsmål til ordføreren med svar:

1. Vil ordføreren ta initiativ til at ordførerens stillingsandel snarest mulig, og senest innen 1. august 2026, justeres tilbake til 90 %, i tråd med at refusjonsgrunnlaget fra fylkeskommunen ikke lenger foreligger?
 - Erfaringen er at ordførervervet i praksis innebærer en arbeidsmengde som ligger godt over en normal heltidsstilling. En formell reduksjon fra 100 % til 90 % vil derfor i liten grad endre den faktiske arbeidsmengden. Spørsmålet om stillingsandel, ordførergjerning og godtgjøring bør derfor vurderes samlet i saken om framtidig organisering av politisk lederskap
2. Vil ordføreren ta initiativ til at varaordførers 10 % stilling avvikles innen samme tidsrom, ettersom denne ble etablert som en direkte følge av forrige ordførers verv i fylkestinget?
 - Varaordfører skal være i stand til å ta over som ordfører på kort varsel. Derfor er det et honorar til varaordfører for å være oppdatert på det som skjer rundt ordfører. Dette var tilpasset til 5% stilling før den ble oppjustert til 10% i 2018. Varaordfører skal ha godtgjørelse for merarbeid som kreves. Om den er på 5% eller 10% bør knyttes til samme sak som nevnt i punktet overfor.
3. Vil ordføreren legge frem en sak for kommunestyret som vurderer ytterligere reduksjon i politisk godtgjøring fra 1. januar 2027, i tråd med tidspunktet der andre tjenesteområder må gjennomføre sine innsparinger?

- Ordføreren vil be administrasjonen utrede sak for kommunestyret (og formannskapet) hvor innholdet i og organiseringen av det politiske lederskapet beskrives. Her kan vi som politikere vurdere nærmere hvordan vårt politiske lederskap skal gjøres. Og da med vedtak som er gjeldende for starten av kommende kommunestyreperiode.
4. Vil ordføreren støtte et forslag om at folkevalgte i kommunestyret og formannskapet sier fra seg møtegodtgjørelsen med umiddelbar virkning, som et tydelig signal om at også det politiske nivået tar sin del av ansvaret i en krevende økonomisk situasjon?
- Politisk ansvar handler først og fremst om prioriteringer, vanskelige vedtak og retning for kommunen. Det er det vi blir målt på og stilt til ansvar for. Godtgjøring overfor folkevalgte i kommunestyre og formannskap som gjelder dekninga av faktiske kostander + bortfall av tapt arbeidsinntekt + møtegodtgjørelse, er som tidligere beskrevet nøkternt honorert. Tror det er viktig å opprettholde denne godtgjøringa (selv på lavt nivå) for å sikre at alle kan delta i politisk arbeid på likt nivå. Vi ønsker mangfold av medlemmer til kommunestyret, og vi skal gjøre deltakelse mulig for alle som viser interesse og som velges til det. Imidlertid er det vi som kollegium som kan bestemme selv våre godtgjøringer og dersom kommunestyret velger å si ifra seg eller redusere møtegodtgjørelse, så stiller jeg meg bak det vedtaket.
5. Hvordan vurderer ordføreren den symbolske betydningen av at de øverste politiske vervene og øvrige folkevalgte i kommunestyret og formannskapet bidrar til innsparinger på samme tidspunkt som ansatte og tjenester?
- Jeg har forståelse for ønsket om at også det politiske nivået skal vise ansvar i en krevende økonomisk situasjon. Og det skal vi også gjøre, men vi gjør det best gjennom nødvendige prioriteringer, vanskelige vedtak og synliggjøre framtidig retning for kommunen. Dette arbeidet har en verdi som skal synliggjøres og respekteres, og samtidig være så nøktern og riktig som mulig. Vi skal være åpen omkring hva vi bruker av økonomisk midler på politisk lederskap og hvorfor det er viktig at vi faktisk gjør det. Som beskrevet tidligere er det svært nøktern bruk av penger på politisk lederskap i Høylandet kommune, og det kommer til å vedvare. Og omstilling i Kommune-Norge handler ikke i utgangspunktet om innsparing i pengebruk, men tilpasning til ny bærekraftig framtid.

Vedlegg:

Godtgjøring politiske verv:

Tillitsverv

Kommunestyremedlemmer

Formannskapetets medlemmer

Administrasjonsutvalgets medlemmer

Kontrollutvalgets medlemmer

Valgstyrets medlemmer

Klagenemndas medlemmer

Fellesrådet for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne

Ungdomsrådets medlemmer

Sakkyndig nemnd for eiendomsskatt

Klagenemnd for takst på eiendom

Ledergodtgjørelse

Kontrollutvalgets leder

Godtgjøring

Kr 360,- pr. møte

Kr 600,- pr. møte

Kr 120,- pr. møte

Kr 120,- pr. møte

Kr 120,- pr. møte

Kr 120,- pr. møte

Kr 120,- pr. møte

Kr 120,- pr. møte

Kr 360,- pr. møte

Kr 360,- pr. møte

Kr 9.600 pr år, fordelt på to
utbetalinger pr. år

Sammenligning KOSTRA:

Eget vedlegg